

*Литвиненко Світлана Григорівна,
ст. викладач кафедри української та іноземних мов;*

*Шматюк Анна Іванівна,
викладач кафедри української та іноземних мов
Національного університету фізичного виховання і спорту України, м. Київ*

ПРО НАЙБІЛЬШ ВИШУКАНІ ЛІНГВІСТИЧНІ ПРИЙОМИ АНГЛІЙСЬКОГО ФУТБОЛЬНОГО ДИСКУРСУ

Англійський футбольний дискурс, безсумнівно, є найцікавішим сегментом спортивного дискурсу, тому що Англія завжди виявляла підвищену цікавість до цієї гри й представляла її на найвищому рівні. Найбільш репрезентативним матеріалом для вивчення особливостей даного дискурсу є письмові коментарі футбольних експертів, які також, як і усні, здійснюються безпосередньо під час матчу. Джерелом для добору матеріалу став електронний ресурс bbc.com. Уже неодноразово говорилося про неймовірну емоційність, експресивність і образної метафоричності таких коментарів, але варто також охарактеризувати ще й інші їхні лінгвістичні особливості.

Так, наприклад, якщо ніхто не обмежений у виборі лексичних засобів, то всі обмежені такими чинниками, як боротьба за свою вибагливу й компетентну аудиторію, а також час, у плинні якого необхідно багатогранно розкрити думку, донести суть, максимально точно описати те або інше, задати цієї аудиторії непросте питання або ж переконати її в чомусь і так далі. І тут починається найсильніший прояв певних змістовних закономірностей і структурних моделей утворення нових одиниць.

До найцікавіших належать способи представлення й ідентифікації характерних особистостей. Серед них, наприклад, футболісти, які тільки-но стали гравцями клубів-грандів, у результаті дорогого трансферного переходу. Поява у складі улюбленої команди новачка, на якого покладають великі надії, викликає підвищений інтерес і увагу до нього. І відповідно виникає необхідність відповісти на множинні питання щодо придбаного гравця. Аудиторія, яка має високу футбольну компетенцію й уважно стежить за футболом високого класу, бажає довідатися біографію, інформацію про попередні досягнення футболіста, про стиль його гри, технічні характеристики, про його сильні та слабкі сторони, а також видатні таланти і здатності, властиві винятково йому.

Для відповідей на подібні питання, тобто для ідентифікації спортсмена, використовується такий лінгвістичний прийом, як порівняння. Нового гравця порівнюють із кимось із уже давно відомих видатних футболістів за критеріями наявності в них схожих характеристик. Даний прийом уже давно присутній у мові журналістів різних сфер. Хоча він і не був винайдений саме футбольним співтовариством, але саме футбольні експерти особливо активно використовують його на даний момент. Такий спосіб дозволяє вмістити досить інформативне повідомлення фактично в одне слово. Цим словом є прикметник, утворений шляхом долатка французького суфікса *-esque* до відомого прізвища, що буде позначати «у манері /стилі тієї або іншої знаменитої особи». Безумовно, за обсягом така лекси-

чна одиниця перевершує речення й рівноцінна такій мовній одиниці, як текст. Більше того, ці номінації дуже динамічно передають характеристики тієї або іншої особистості. У зв'язку із цим буде доцільно розглянути наступні приклади:

1. Lampard-esque - or not? And given his penchant for scoring goals, it has led to invariable comparisons with Frank Lampard, Chelsea's record goalscorer (другий Френк Лемпард - чи ні? Дивлячись на його пристрась забивати голи, виникають постійні порівняння із Френком Лемпардом, рекордним бомбардиром Челсі).

2. Cahill's 'Van Persie-esque' volley at 2014 World Cup (удар з льоту, виконаний Кехіллом у стилі Ван Персі на Чемпіонаті світу 2014).

3. A Messi-esque goal from Coutinho (гол Коутінью, забитий у стилі Мессі).

Також, використовувати прийоми порівняння можуть, навіть не звертаючись по допомогу до суфікса -esque. Можливо, просто асоціювати когось із типом даних і характеристик, властивих відомому гравцеві, який вирізнявся особливою, впізнаваною манерою гри. Наприклад:

1. Missing a Llorente type substitute they had 12 months ago (не вистачає гравця заміни типу Лоренте, який у них був 12 місяців тому).

2. At Udinese he played a number of roles and at times operated in an Andrea Pirlo type position in front of defence (у клубі Удінезе він виконував кілька ролей, іноді грав поперед лінії оборони, на улюбленій позиції знаменитого Андреа Пірло).

Важливим моментом є характеристика спортивної гри, яка може стосуватися класу гравців, особливостей стилю і тактики гри, наприклад: They could hardly make three passes, in midfield they were out-played, out-smarted, out-everything (вони чи ледь були в стані виконати три паси, у центрі їх обіграли, їх перевершили інтелектуально, їх перевершили у всьому). Даний приклад демонструє своєрідний авторський спосіб ідентифікації діяльності, вираження своєї оцінки, досягнення експресії, передачі емоції та динаміки. Трикратне повторення елемента «out» забезпечує ритмомелодійне оформлення повідомлення, що робить його особливо емоційним.

Розглянемо ще один приклад, який демонструє дуже експресивний коментаторський опис ігрових характеристик футболіста: Watch him, and you will see the goals. You will see the dribbles. The supernatural defence-splitting passes, the faultless first touch, the 360-degree spatial awareness, the uncanny ability to escape multiple markers, the unselfish game awareness. You will see all those things, and you will be forced to admit: yes, Messi is the best (подивіться на нього й ви побачите голи. Ви побачите дриблінг. Незвичайні передачі, які розколюють оборону, бездоганне перше торкання м'яча, здатність бачити на 360 градусів навколо себе, екстраординарна здатність позбуватися численної опіки супротивника, альтруїстична ігрова компетенція. Ви побачите все це й будете змушені визнати, що Мессі таки кращий). Дане повідомлення також дуже виділяється своєю ритмомелодією за рахунок кількаразового повторення елементів «you will see» і «awareness». Очевидно, що автор зміг укласти в нього максимум позитивних, помітних характеристик за рахунок добору лексичних засобів. Серед них особливо звертає на себе увагу словосполучення «the 360-degree spatial awareness». Воно неймовірним чином наголошує на футбольному інтелекті, що дозволяє гравцеві відкривати простір, який просто не здатні побачити інші.

Таким чином, поява нових лексичних одиниць, обумовлена унікальною епохою найвищого розвитку коментаторського мистецтва, не тільки інтенсивно й постійно збагачує футбольний словник, будучи потужним засобом експресивізації, але й дає найцікавіший матеріал для дослідження дериваційного потенціалу і систематизації продуктивних способів словотвору. Більше того, дане дослідження може бути спрямоване на створення словників особливого роду.

Список використаних джерел:

1. Гончарова Т. В. Дискурс футбольних фанатів як відображення соціолінгвістичної ситуації. *Лінгвістика. Лінгвокультурологія*. № 11. 2017. С. 89-92.
2. Данилин А. М. Футбол - только игра? *Игровое пространство культуры*. Материалы научного форума 16-19 апреля 2002 г, Санкт-Петербург, 2002. С. 239-241
3. Зильберт А. Б., Зильберт Б. А. Спортивный дискурс: базовые понятия и категории; исследовательские задачи. *Язык, сознание, коммуникация*. Вып. 17. М., 2001
4. Малышева Е. Г. Журналистский спортивный дискурс сквозь призму типологических характеристик языковой личности спортивного комментатора. *Вестник Омского университета*. 2009. №3. С. 160-169
5. Цурикова Л.В. Социально-культурная обусловленность знания и анализ дискурса в межкультурной коммуникации. *Вестник ВГУ. Серия: лингвистика и межкультурная коммуникация*. №2, 2001. С. 17-25.